

Наследі

Журнал
пластического
фондства

В ПОХОДІ...

— Готові? — нам кинули визов ті, що гналися кудись.

На припутті стояли ми, хлопчуки, дивлячись, як закурявленим шляхом прямують до мети закалені в боях вершники.

Ми відгукнулись на виклик, відчули в м'язах силу, в жилах сильніш забурлила кров, серце рвалося в грудях від туги за тим, до чого змагати треба.

— Завжди готові! — і в похід знялися нові колони завзятих вершників.

Ми ідем, мчимося вперед.

Крізь буревійну ніч, по дебрах життя, по руїнах і попелищу, крутими схилами ведуть нас шляхи кудись. Туди, в далеку путь, нас манить велика мета. З даліни просвічує нам проміння сонця золотого.

Ідемо на здобуття його. І здобудемо його напевно, бо наші ряди в нестримному поході непоборні, бо ростуть в безконечні маршеві колони.

Назустріч нові, і завжди свіжі гурти кричать нам з дороги:

— «Готові у путь! — яркіше нам світить сонце золоте.

Вже близько мета, здобудем її!

Залізними кроками, зі серцем у руках й піснею у грудях прямуємо далі, аби не спізнитись.

Над нами стодзвоном гримить пісня:
«До щастя, слави і свободи!»

І так ми, пластова сім'я, ідемо в нестримному поході пластовим шляхом за красою життя.

Немає зупину, не знаємо перешкоди на цьому шляху.

То ж все далі і далі до мети!

Тісніше зімкнімо ряди, сильніш скрипімо лави, плече об плече, придай ходу і «в дальшу дорогу! Вперед на здобування!»

Здобування — наше призначення,

Здобувати —

Свободу, Світло, Славу!

Скрізь сіяти —

Правду, Красу, Любов!

Святкувати

Вічну перемогу наших Ідеалів.

Здобуємо високою ціною, часто й жертвою молодечої крові.

З неї по нашому шляху ростуть червоні маки.

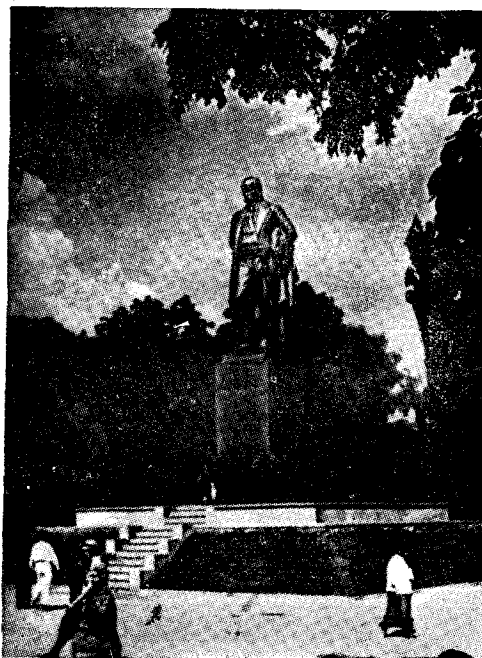
Чернені й вістря не боїмося!

Йтимемо до мети до кінця, останньої краплі крові й віддишу!

В поході до волі, правди і краси нам промені величний закон на двох скрижалях:

«Бог і Батьківщина!»

Святі ідеали, що за ними варто побиватися, класти за них жертви, здобувати й вічно для них жити.

Пам'ятник Т. Шевченка в Києві

Ідеали ці — наші, наші — пластунські!

І ми, українські пластуни «частина нації в поході» прирекли жити, боротись і здобувати.

Фрагмент із Пам'ятника Шевченкові в Харкові

Хоч нам майоріє багряний світанок святої правди, блискає заграва перемоги, та наш похід ще не скінчився.

Бо нам призначено до кінця змагатись і здобувати.

На тяжкому шляху здобування не тратимо сили!

Ми не самі!

Нові когорти зеліяні пластовим духом, вирощені під шум таборових прапорів, загартовані тупотом маршевих колон, ніколи не залишать шляху до цілі, не виступлять з похідного маршу.

Всі ми в єдиному поході:

Ті, що почали цей похід і густо вкрили шлях нації маком і калиною,

Ті, що сьогодні закуті в дубову тугість рішають про бути й не бути.

Ті, що завтра поповнять проріджені ряди й переможні прапори піднімуть на нашому Олімпі.

Всі ми — ціла нація в поході до волі.

Робінзон.

(З одн. «В поході»)

Пам'ятник Т. Шевченка в Харкові

Фото: Арх. БК.

Леонид Полтава

Виходьмо всі ...

Виходьмо всі до синіх гір,
де грає вітер, вие звір,
де кожен день і кожен час
ліси тасмні кличуть нас.

Там ближче сонце і вітри,
блакитні хмари край гори,
там каруселею кружля
ген під ногами вся земля.

Ми ідемо скорить її,
щоб навкруги — цвіли гаї,
і — де каміння залягло —
усе родило і цвіло.

Виходьмо всі до синіх гір,
де грає вітер, вие звір,
де кожен день і кожен час
ліси тасмні кличуть нас.

В дальшу мандрівку до великої мети!

Пластовий Конгрес в Ашаффенбургу 26—29. 3. 1948

Ювілей 35-ліття довелося святкувати Українському Пластові у важких умовах еміграційного життя. Було щось символічного в тому святкуванні. Скільки ж то ударів витримала організація нашої молоді, що в ній виховалося тисячі громадян! Скільки колод доводилося обминати на шляху!... Іноді треба було скидати пластовий однострій на довгі роки, інколи ж треба було працювати в підпіллі над різьбленням душі українського юнака. Але ж мінялися форми й засоби, та незмінними залишалися цілі, суть і зміст. А коли й навіть доводилося на якийсь час припинити працю, то віра не гинула ніколи! Й ось — в останні роки, в найтемніший час нашої історії відроджується, наче б з попелу, пластова організація, як символ непереможності ідеї, як предвісник остаточного успіху.

Багато символіки було й у самому святкуванні Ювілею тридцятип'ятиліття. Здавалося інколи, що події й ситуація обернуть унівець бажання пластового проводу — дати юнакові хвилину радості і ясний промінь віри у свої сили. Навіть природа нівечила зливним дощем радісний настрій напередодні Ювілейного Свята Весни в Міттенвальді, загрожуючи невдачею й неуспіхом. Але перемагали завзяття. Юнаки — дівчата і хлопці, іноді мало що не діти, сміливо протиставляли бурі й негодам свою волю, даючи доказ, що матимуть гарт і силу духа теж у час великого змугу.

Або ж: у Францію, на «Джемборі Миру» доводилося українським пластунам іти, пробиватися різними шляхами. Інколи одинцем, чи вдвійку, іноді — з різними пригодами — сотні кілометрів пішком. Довго не було ніякої певності, чи делегація буде допущена до участі в Джемборі. Але й тут перемогло увисліді завзяття. Тож після Джемборі добився Український Пласт у своєму ювілейному році того, чого не вдавалося йому здійснити впродовж 35-и років існування: Нас як організацію визнали членом Міжнародного Скавтського Бюро.

Та ж сама доля, що загрожувала сливе чи не кожній імпрезі Ювілейного року, грозила теж розбиттям останнього звена ювілейних святкувань — Пластового Конгресу. Головна Пластова Старшина добре розуміла, що ювілей організації молодих не може обмежитися тільки святковими імпрезами й елегійними спогадами. Важливішою — праця.

На мандрівці в Карпатах

Фото: інж. Р. Крохмалюк

Минуло мало бути нам тільки цінним досвідом, добутиим дорогою ціною. Але куди важливішим за минуле є завжди майбутнє. Це для нього, спираючися на дорогу традицію і багатий досвід, треба класти вже сьогодні основи. І тому треба було перевірити дотеперішні позиції і намітити шляхи й цілі на завтрашній день. Ішло про зміст, яким має жити молоде покоління, про методи ковання душі, здібних до творчого чи-

Українські скавтастри гостями у таборі на Соколі (1929)

Фото: Юл. Дорощ.

ну. Пластовий провід був свідомий ваги і трудності завдання і тому довгі місяці заздалегідь підготовляв дбайливо Конгрес.

Не один плян передискутовано, не один змінено та й не один відкинено. І коли вкінці вже пушено в рух цілу велику машинерію, коли витрачено масу енергії і матеріальних засобів, усе почало іти шкереберть. Захворів головний організатор Конгресу, улюбленому всіми пластунами Верховному Пластунові розстрожила машина три пальці правої руки, одного з головних прелегентів прикувала недуга до ліжка, вкінці четвертий мусів вихитати в дні відбудовання Конгресу в британську окупаційну смугу на зустріч з Начальним Скавтом англійської скавтської організації. Одним словом — безвивідь.

Але ж не покинуло організаторів Конгресу завзяття. Голова П. Старшини — сктм. Д-р Атанас Фіголь силою волі перемагає фізичну неміч і, не зважаючи на недугу, доводить започатковану справу до кінця. Верховний Пластун, Сірий Лев, приїжджає на Конгрес із своєю пораненою рукою і виголошує

Піднімають прапор (Табір на Соколі — 1928)

Фото: Юл. Дорощ.

свою доповідь з пам'яті, виправдуючися — до речі — перед присутніми, що не міг виконати доручення ГПС і доповідь свою написати. Сктм. інж. Євген Кульчицький в останній хвилині погоджується заступити хворого друга і приготувати доповідь за нього, хоч і завдання незвичайно складне. Вкінці сктм. Яро Гладкий свою доповідь приготує заздалегідь і передає про всякий випадок свій рукопис Гол. Старшині — перед від'їздом на зустріч з британським Чіф-Скавтом. Йі читає у відсутності Яра інший друг.

І Конгрес таки відбувається. Усьому наперекір — в Ашаффенбургу в днях 26.—29. березня 1948. На доказ великої дисципліни й завзяття. На запорку перемоги. Бо ж покоління, яке навчилося своїм запалом перемагати перешкоди, дано добувати перемогу. Саме тоді, коли здається, що невдача неминуча.

Ця символіка цілого ювілейного Року чи не найсильніше виявлена під час підготовки Конгресу позначилася з дивною силою і на самому Конгресі і починалася зразу до створення відповідної атмосфери, яка теплим, інтимним настроєм пов'язала всіх присутніх. Можна було не тільки відчутти, але й усвідомити, що в пластовій громаді панує своєрідний стиль, якого даремне б шукати в іншій середовищі. Побудований він на гармонійнім поєднанні серйозності й діловості з інтимністю, й іноді навіть легким гумором. Це виявилось особливо під час дискусії, далекої від штучності, офіційності, фразеології. Прелегенти й учасники називали себе іменням, пластовими псевдонімами, жартівливо надавали колись прізвиськами. Ніколи і не чути було офіційних слів — «пан», «доктор», «директор»...

Цей інтимний тон виявився особливо гарно й сильно в другому дні Конгресу, під час товариської вечірньої зустрічі. Дотепна сатира ніколи не була злобною, ні з'їдливою. Зокрема приємно вражав виступ юначок і юнаків Ашаффенбурзької станиці з осібною частиною програми. Підмічення молодими авторами різних смішних моментів Конгресу визначалися тією ж самою тонкістю, що й іронія старших.

На такому підложжі виростала правдива толеранція для кожної думки. Це не значить, що дискусія була безбарвна і млява. Ні! Навпаки! Полеміка була палка, іноді й гостра. Ніхто легко і не резигнував із своїх поглядів. Але й після полемічного зудару противники говорили із собою щиро і дружньо. Ця взаємна пошана для поглядів других осіб була внаслідок довголітньої співпраці і пластової дружби. Щось з казки пройдених доріг вичувалося в кожному слові й у кожному підході прелегентів і дискутантів.

Позитивне ставлення громадянства до Пласту виявилось не тільки в тому,

що в Конгресі взяли участь запрошені чільні громадяни, але й у тому, що позитивно поставилися до пластової організації й різні політичні угруповання, які щиро вітали Пластовий Конгрес. Між іншим вітання Конгресові надіслали: През. Андрій Лівичийкий, Степан Бандера, полк. Андрій Мельник, УНДС, СГД. Все це доказ, що Пласт зумів зберегти засаду понадпартійності і що він став всенародною організацією. Це покладає на Пласт і почесне, хоч і важке завдання: бути вірним цьому принципіві й на далі. Роллю Пласту, як лучника в нашому національному житті, можна заобсервувати і в ставленні до Пласту обидвох наших Церков, паралельних професійних організацій (ЛУПВ і ТУПВ) тощо. Зокрема треба відмітити прихильне ставлення до Пласту українських військових кіл (особиства прихильність й усні привітання ген. Омеляновича-Павленка, ген. Петрова, от. Дра Гіряка), наших центральних еміграційних організацій, наукових кіл (прихильність й участь в дискусії ряду наших вчених; привітання від НТШ, УВУ, УТГ, УВШ), жіноцтва, братніх організацій молоді (СУМ) та інших.

Програма Конгресу була оригінально побудована під символом «мандрівки». Про «пройдений шлях» говорив Верховний Пластун — Сірий Лев. Він навілював ті різномодні ідейні впливи й іноді зударі, що з ними зустрічався Пласт за час свого існування.

Дальша частина Конгресу проходила під гаслом «Обличчям до Батьківщини». Доповідачі виходили в своїх рефератах із тези, що вправді нам треба готуватися до повороту на рідні землі, але водночас треба так розкласти пляни, щоб ми не втрапили даром часу, якщоб нам довелося перебути ще десятки років на чужині. На вигнанні як бо ми не емігранти, а тільки емісарі України, які служать ідеї її визволення.

Із згаданим вгорі гаслом були пов'язані й поклики, виписані на стінах залі, де відбувався Конгрес. Вони визначували шлях цілої мандрівки: Софія і Юр — мета, що про неї нікому й ніколи не вільно забувати, для якої завжди треба кермуватися засадою «Не там Батьківщина, де нам добре», але «Скрізь для Батьківщини!» Осягнути визначену мету можна тільки, пам'ятаючи слова основника Українського Пласту Дра Олександра Тисовського «Не ти, не я, а ми!».

Про «Велику Мету» (Виховний ідеал Українця) говорив широко сктм. Д-р Володимир Янів, ЛЧ. В основу виховного ідеалу поставив він благородний ідеалізм, що каже іноді нехтувати страхом перед смертю, і теж толеранцію. Ідеалом уважав прелегент творчу людину, яка вміла б поєднати в собі різні протилежності за прикладом античної людини сонячної Еллади.

«Довкілля під час мандрівки» характеризував сктм. інж. Євген Кульчицький. Він з'ясував ставлення Пласту до дому, школи, церкви, партій тощо.

Дальші три доповіді намагалися проаналізувати і встановити, який потрібний пластунові «Виряд у мандрівку». Сктм. д-р Юрій Старосольський, ЛЧ, зупинився над «духовим вирядом», значить — говорив про пластовий світогляд, стиль, характер, а зокрема про пластовий закон і присягу. Доповідь сктм. Яра Гладкого трактувала про принципи організаційної побудови Пласту й основи скавтської методи. Він зупинився над проблемою індивідуалізму, масовості, елітарності, провідницт-

ва, виборності, демократії, централізації, децентралізації і т. п. Останньою доповіддю з цього циклу був доклад пл. сен. інж. Атаназія Мілянчица, ЛЧ, про «матеріально-господарський виряд», зокрема дбайливо опрацьований у своїй першій, теоретичній частині. Друга частина доповіді була присвячена детальним конкретним вимогам добування засобів для пластової організації.

Практичним питанням була присвячена теж доповідь сктм. мр. Ярослава Рака про «найближчі перспективи нашої мандрівки». Найбільш місця присвятив доповідач проблемі протидіяння денационалізації.

В дискусії над доповідями брало участь так багато учасників, що не то що важко подавати хід думок, але й навіть називати прізвища дискусантів.

Взагалі багатство заторкненої на Конгресі проблематики поставило перед Пластовим Проводом два переважливі завдання: Перше — Конгрес виповнить тільки тоді свою мету, коли всі конгресові матеріяли будуть видані, і друге — заторкнені й кинені думки можна буде використати вповні, коли вони стануть предметом нарад спеціальних фахових комісій. Ці постулати поставив у своєму заключному слові, закриваючи Конгрес, голова Головної Пластової Старшини сктм. д-р Танас Фіголь, ЛЧ. І в тому величезна вага нарад, що вони примусили всіх до дальшої праці. Таким чином конгрес став не закінченням пройденного етапу, але початком нового.

Звідомлення з Конгресу було б неповне, якби обмежитися тільки до його змісту. Треба згадати ще пластову виставку, яка ілюструвала діяльність Пласту в останні три роки і сказати кілька слів про вечірню товариську зустріч учасників Конгресу, яка відбулася 27. березня.

В поважній частині цієї зустрічі виступили пластові письменники Б. Кравців і В. Янів; твори М. Важанського й Г. Кедря рецитували ст. пл-ка. Ковшун і сктм. Дзюбинська. Читала свою композицію ст. пл. Леся Храплива. Відомий наш баритон пл. сен. О. Степура, ЛЧ, відспівав низку пісень. Арію із «Запорожець за Дунаєм» проспівав теж

пл. сен. Маринович. У веселій частині юнаки і юнаки виступили з дотепними скетчами, хор ревелерсів із грою на гребенях, юначки з дуетом і дуже дотепною живою газеткою. Третя частина зустрічі була присвячена пластовому гуморові. Успіх цієї частини треба завдячувати передусім сктм Я. Андруховичеві, що був одночасно конференсіє й одним з виконавців. Незрівняні були монтаж і травестії пл. сен. Кавки. А найважливіше: півтора години відпруження і сміху без перешаржування і без заторкнення будьчєї амбіції.

Під час Конгресу виходив окремий бюлетень (5 чисел). В ньому подавано тези доповідей (щоб підготувати дискусію) та інформовано про хід Конгресу.

Курені пластунов-сеніорів використали Конгрес на відбуття своїх нарад, що відбувалися зогляду на наради Конгресу здебільша ночами. Відбули свої курінні ради — Курінь ім. Степана Тисовського, Лісові Чорти, Ті, що греблі рвуть, Червона Калина. По закритті Конгресу зішлася ще Головна Пластова Рада, яка м, ім. прийняла звідомлення з праці Головної Пластової Старшини за останнього півроку, згл. за останній рік праці.

Технічна організація Конгресу була виключно в руках пластунов. Своє завдання господарі — Ашафенбурзька станиця під проводом статичного сктм. мр. В. Масюка, ЛЧ, виконали з повним успіхом.

Спільні зусилля, успіхи й досягнення, що їх ми мали під час Пластового Конгресу 1948, додають нам віри в майбутні дні. Бо де б ми не були, знатимемо завжди, що ми не самі, що йдемо не одинцем, що за нами великий рух української молоді. Те почуття солідарності, спаяності і дружби залишив нам ПЛ. Конгрес в Ашафенбургу, що його можна сміливо зарахувати до найбільш вдатних імпрез за останні три роки.

Учасник.

Кольпортуючи пластові видання між нашим громадянством з'єднуєте прихильників Українському Пластовому Рухові

Американські скавти будують моста

Фото: «Джемборі»

З Пластового світу

Президентом Унії шведських скавтів обрано графа Фолке Бернадотте. У зв'язку з тим треба сказати, що скавтський рух почався у Швеції в 1909—1910 рр. В 1910 р. повстала тут «ІМКА — скавтська асоціація» і в 1911 «Шведська скавтська асоціація (по шведськи «КФУМ Скавтфербунд» і «Сверігес Скавтфербунд»). Пізніше пвсталала ще «НТО — скавтська організація». НТО це — «temperance movement». Спершу це були три різні скавтські організації із різними відзнаками і різною системою скавтських проб. В 1932 році вони з'єдналися у «Шведську Скавтську Унію». До цієї Унії приєдналися згодом ще дві інші організації молоді. Всі ці організації мають своїх окремих провідників й окремі головні квартири. Різняться також в дечому і їх однострої. Але спільними є — скавтський закон, проби, відзнаки, правильники тощо. Кожна організація вибирає своїх представників до проводу Унії, або т. зв. Шведської Скавтської Ради. У Швеції зорганізованих яких 50 000 бой-скавтів.

Генерал Ляфон, провідник французьких скавтів, одержав від голови Світового Скавтського Союзу лорда Ровелена в нагороду за зразкову організацію «Джемборі 1947» у Муасоні скавтську відзнаку «срібного вовка». («Скоб»).

В «Магазині скавтських провідниць у Кенії» (Сх. Африка) надрукована стаття п-ні Г. М. Тегі п. н. «Бездомні пластуни — частина всесвітнього скавтського руху». Стаття подає дуже прихильну й високу оцінку Українського Пласту. Ілюстрована двома фото з українського пластового життя. («Скоб»).

Приєднуйте в члени кооперативи «Пласт» прихильників Українського Пластового Руху!

Міжнародний Скавтський Комітет, обраний в 1947 р.

Фото: «Джемборі»

ЧУЖИНЕЦЬКІ СКАВТИ ПИШУТЬ

(З листування українських пластунів і пластунок із скавтами різних народів)

Редакція «На сліді» одержала від наших пластунів і пластунок низку листів, надісланих їм чужинецькими скавтами. Друкуємо сьогодні два із них, щоб познайомити Читачів із життям і справами їх друзів скавтів у чужих країнах.

Лист бельгійського скавта

«Мадмуазель! Я дуже щасливий, що одержав Вашого листа і радий листуватися з Вами.

Ми визнаємо ту саму ідею, що й Ви, і нашим ідеологом-провідником є Бі-Пі. Але ми мало знаємо про Вас, про Ваші труднощі, зусилля і змагання. Думаю, познайомившись з короткою історією Українського Пласту, яку Ви мені по-

Делегація північно-американських індіанців на Джемборі в Муасон

Фото: «Neute»

дали, що ми бельгійські скавти були і є в куди кращому становищі.

Наш скавтський рух, створений ок. 1912 року, розвивався і кращав в умовах миру і спокою. Мали ми деякі труднощі під час німецької окупації, але я певен, що їх не можна порівняти з Вашими. Треба подивляти і дякувати Бі-Пі, що створив установу «Джемборі». На цих зустрічах скавти всього світу мають нагоду знайомитися і тому й ми маємо можливість казати сьогодні, що «скавт є братом усіх інших скавтів».

Якщо Ви маєте якісь труднощі, то

Грецькі скавти тренують

Фото: «Джемборі»

з'ясовуйте їх нам, а ми, що маєм кращі шанси за Вас, зробимо все можливе, щоб тільки Вам допомогти. Це ж наш обов'язок.

Чекаючи нетерпляче Ваших листів, запевняємо всіх Вас у дружбі бельгійських скавтів, Ваших братів.

Ваш друг.»

Лист із Альжиру

«Дорогий Друже-Скавте! Я одержав Твого листа. Він дав мені багато радости. Я дуже гордий, що одержав листа з центральної Європи від українця...

Спочатку дозволь мені сказати, що я дуже щасливий познайомитися з Тобою.

Хотів би розказати Тобі дещо про славу історію заснування мусульманської організації в Альжирі. Наша організація творилася достоменно так, як і Ваша, але почалася вона багато пізніше, бо щойно в рр. 1931—32. Спочатку в нашій організації були скавти-християни і скавти-мусулмани. Але ж з двома різними релігіями в одній організації було тяжко і згодом мусульманські скавти відокремилися і почали творити своє майбутнє самі. Мусульманська скавтська організація нараховує сьогодні яких 6000 скавтів. На минулорічному Джемборі було нас небагато, але ж встановили ми тоді зв'язки і листування із різними країнами. Під час війни ми не могли організувати місцевих таборів ні колоній. Але сьогодні мир і ми продовжуємо наше скавтування і працюємо без відпочинку.

Тепер хочу сказати Тобі про наше місто Блідю, що його звать «містом троянд». Це досить велике місто й живе тут яких 70 тисяч людей, французів і мусульман. Місто з однієї сторони заслонене горою, що охороняє його перед південними вітрами. Сьогодні, коли пишу листа, ця гора покрита снігом. До столиці Альжиру від нас 50 кілометрів.

Я прощаю Тебе найкращим скавтським привітанням. Сподіваюся одержати від Тебе багато інших новин.

До побачення, дорогий брате,

Твій приятель з Альжиру.»

УСУСУСИ НА ВОЛИНІ

Раннім літом — в місяці липні 1915 року царські армії відійшли з Волині, із землі славних українських городів — Холму, Володимира Волинського, Ковля, Луцька . . .

Кіш Українських Січових Стрільців, усе січове братство і «пресова Кватира» раділи сподіваннями, що буде можливість завітати на братні землі, занедбані й понівечені хижацьким царатом і перетворити московські школи на рідні українські.

Але ж наші сусіди, що в австрійській державі й армії мали ще чималий вплив, довго перешкоджували нашим плянам і перекреслювали наші сподівання. Треба було впертих намагань і заходів визначних старшин УСС і Кошової Команди з Дром Н. Гірняком у провіді та допомоги «Союзу Визволення України» й «Воевої Управи», щоб одержати від австрійської влади дозвіл працювати Усусусам на Волині.

З початком лютого 1916 року делеговано до княжого городу Володимира Волинського стрілецького чотаря Миколу Саевича, до Ковля сотника Дмитра Вітовського і до Луцька — чотаря Михайла Гаврилка, відомого скульптора родом з Полтави. Наших старшин приділили до похідних (етапних) команд, додаючи кожному Комісаріятові УСС до помочі по двох вояків. Чотар М. Саевич одержав двох наших стрільців — десятника А. В. Кузьмича й Івана Романкова, що саме надіхали з Коша УСС з десятником М. Романюком, який виїхав негайно до чот. М. Гаврилка. Сотникові Дмитрові Вітовському приділено із штабу армії двох вояків чужої національності. На приділення для комісаріятів УСС ще по кількох, нездатних до польової служби, Усусусів — команда етапу не хотіла погодитися . . . Не дозволила вона теж з'їжджатися нашим старшинам, наказуючи тільки подавати що десять днів докладні звідомлення для штабу четвертої австро-угорської армії.

Населення Волині, здебільша жінки та діти — говорили гарною українською мовою. Називали себе малоросами, хахлами, мужиками, православними, рідше українцями . . . Чоловіки, що служили в російській армії, говорили засміченою москалізмами, часто й полонізмами, місцевою мовою. Про історію України зна-

ли дуже мало, так само і про українців в австрійській займанщині. Більшу національну свідомість знайшли Усусуси над Бутом.

Чимало людей знало сказати що про Хмельницького, Мазепу й Шевченка. На наших «сходах» говорили часто селяни:

«Запевніть нас, що кацапія вже сюди не вернеться і не буде знущання над нами, тоді ми навіть з жінками виступимо проти неї. Коби то українці з обидвох

Автор статті, М. Угрин-Безгрішний в стрілецькому однострої (1916 р.)

сторін були вільні, то ми знали б, що нам робити.»

Під час своєї праці зустрічали Усусуси й таких селян-українців, що в 1905 році брали активну участь в російській революції — після невдачної війни з

Церква св. Василя В. у Володимирі Волинському (Збудована кн. Володимиром В. б. 992 р.) (Фото: М. Угрин-Безгрішний)

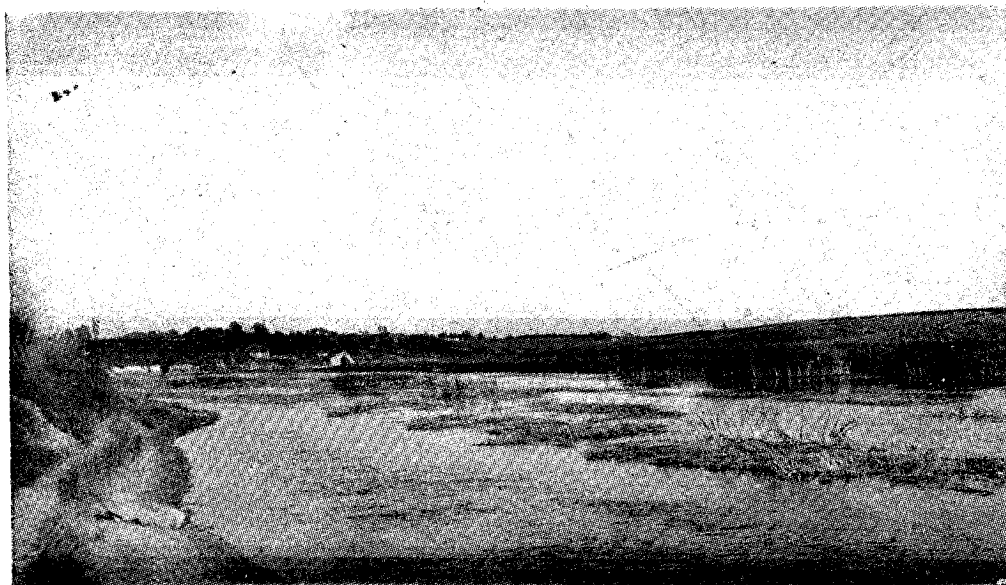
Японією і відбували потому кару в'язниці. В 1916—17 роки вони намагалися викликати неспокій і невдоволення в рядах царської армії.

Населення Волині боляче відчувало недостачу священиків, бо здебільша всі батюшки залишили свою паству. У.С.С. щиро клопоталися, щоб на Волинь прийшли буковинські православні священики-українці. Були й успіхи.

Всі три Комісаріяти У.С.С. звернули найбільшу увагу на рідне шкільництво і домоглися різними заходами одержати дозвіл на організування українських шкіл.

Першу українську чотирироклясову школу заснували Усусуси у Володимирі Волинським. Місцеві міщани під проводом п. Черановського зайняли широким приміщенням та впорядкуванням шкільних залів. Про грошеві фонди, книжки, шкільне приладдя, вчительські платні і добір учителів подбало само стрілецьтво під орудою Команди Коша та Пресової Кватири УСС. Всі частини полку УСС радо склали свої ошадності на фонд допомоги українській школі.

Засновували на Волині свої школи теж і «вшеполяки» (польські шовіністи)

Луг коло Володимира Волинського

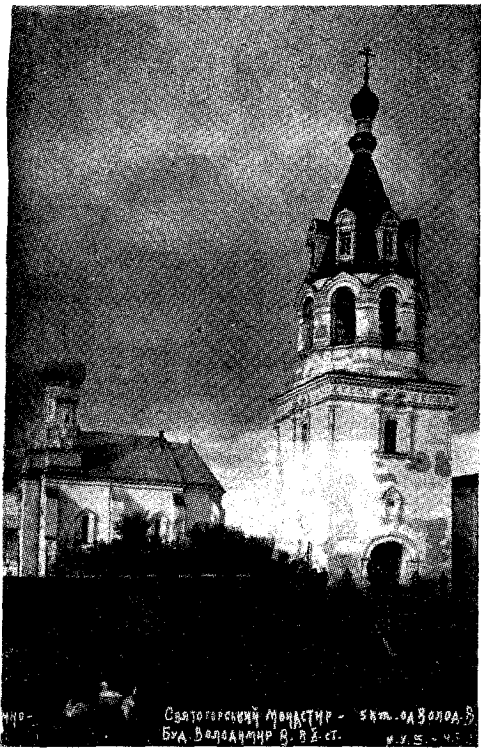
(Фото: М. Угрин-Безгрішний)

ПЛАСТ-ПРИЯТЕЛІ, ПЛАСТУНИ І ПРИХИЛЬНИКИ ПЛАСТОВОГО РУХУ!

Купуйте в пластових крамницях кооперативи «ПЛАСТ» — Байройт, Регенсбург, Ноймаркт, Авгсбург (Висилкова Станиця), Райтерсайх,
та

в крамницях шкільних пластових кооператив, — Берхтесгаден, Ашаффенбург, Авгсбург.

Святогорський монастир
біля Володимира Волинського

і стосували ту саму політику, що й у Галичині. Всіх католиків, що й слова не вміли по українськи, притягали вони до себе, мішаючи хитро релігію з національністю і називаючи православних «русамі», щоб стягнути переслідування німецької військової влади на невинних українців. Тому й чимало православних земляків називали себе «поляками»...

Але ж Усусуси були вперті і не знеохочувалися нічим. Найкращі сили Пресової Кватири й Коша УСС ішли на Волинь до усвідомленої праці серед населення. Крім шкільних зайнять улаштували ми в кожному селі «загальні сходи», а там концерти, доповіді, вистави, дитячі забави. Водночас записували місцеві пісні, перекази, збирали історичні пам'ятки й багато фотографували.

Часто-густо самі Усусуси, між ними наш славний і меткий чотар Микольцьо Саевич, вели до школи парами дітей із дальших передмість і ближчих сіл.

Про українську літературу для молоді і старших дбали наші установи у Львові, «Союз Визволення України» й «Культурна Рада» у Відні. Шкільні підручники укладали і друкували самі У.С.С. під проводом чот. Миколи Саевича і членів «Пресової Кватири».

Вербункова акція для УСС була на дальшому пляні. Під її покришкою робили ми те, чого Волинь потребувала найбільше, а це ширення освіти й національної свідомості і навчання української історії. На Волинь прибувало все більше У.С.С.-ів. Українські школи росли, наче гриби по дощі. Великою допомогою стрілецьких шкіл було й те, що посадиником Володимира Волинського призначено відомого українського педагога й патріота, тоді поручника австрійської армії, проф. Гната Мартинця.

Між стрілецькими вчителями на Волині були такі Усусуси: Остап Вахнянин, І. Новодворський, Бійовський, Езерський, О. Калитовський, І. Верб'яний, з учительок — дві Волянські, Савина Сидорович, Іванна Пеленська, Янголина Гайдучківна, Ася Бігунівна, Парохоня-

ківна, Михайлина Мудрицька і чимало інших.

Працювали на Волині й такі потому відомі діячі, як Др Осип Назарук, Др Лука Мишуга та інші.

В 1947 році було на Волині понад пів сотні добре зорганізованих українських шкіл. Тисячі дітей і старших селян і міщан засвоїли собі на все життя любов до рідної історії, мови, письменства — і з тим і до своєї Батьківщини — України.

Не зважаючи на тодішні воєнні злидні, голод і холод, молодь торнулася масово до рідної школи, ставляючи своїх вчительок та вчителів-стрільців на рівні з рідними батьками й матерями.

Діяльність У.С.С.-ів на Волині — це може найкраща сторінка в історії нашого стрілецтва.

Українська селянка з с. Будятичі
на Волині
(Фото: М. Угрин-Безгрішний)

Українська церква в Матеві на Волині

(Фото: М. Угрин-Безгрішний)

СКАВТ НЕ БАЛАКАВ, АЛЕ СЛУХАВ

Одно корабельне товариство у США подало в часописах оголошення, що шукає доброго телеграфіста.

Зголосилося багато молоді.

В кімнаті, сумежній із кабінетом дирекції, було дуже гамірно. Всі кандидати балакали жваво, вичікуючи на прийняття директором.

В цю, сповнену гамору й розмов, кімнату увійшов скавт-юнак. Він сів собі коло радіоприймача, хвилину послухав, встав й увійшов без покликання до кімнати директора.

Через декілька хвилин він вийшов із радісним обличчям. Всі присутні кинулися до нього:

«Як ви посміли входити першим до кабінету директора. Ви ж прийшли останні?!»

— «Так це правда! Але ж я одержав наказ увійти!»

— «Який наказ?»

— «Через радіо! Коли ви всі балакали, то в радіо подано «кодом» (таємним шифром); що той кандидат, що перший почує наказ, має зголоситися негайно в директора. Я почув — і зголосився.»

— «Ну, і що?»

— «Й одержав працю на одному з кораблів!»

«РД»

«У ЖИВИА»

Немає більш недокладного визначення, як оце — «в живива». Бо насправді нема місяця в році, коли не було б живив у якійсь країні чи частині світу.

В січні починаються живива в Австралії, Новій Зеландії, Бїрмі й Аргентині. В лютому й березні — в Індїях, Бразилії й Уругваю. В квітні — в Єгипті, Мексику й Ірані. В травні — в Північній Африці, Флориді і Тексаї (два південні стейти США). У червні — в південній частині Середньої Європи, в Китаї, в Японії і на півдні США. В липні — в Україні, в Канаді, і на півночі США. В серпні — в Англії, Норвегії (що її береги огріває Гольфштром). У вересні — в решті Шотляндії і в решті Скандинавії. В жовтні — в більшій частині СССР, в листопаді — в Перу і в Південній Африці. І вкінці в грудні — в Абессинії.

Р. В.

Мандрівкою по Рідному Краю

Полтава - серце України

Кому з українців невідома, принаймні, назва цього міста.

Саме тут відбулася одна із численних трагедій українського народу — Полтавський бій, після якого Україна переходить на стан колонії, швидко позбавляючися своїх прав союзної держави, що їх набула вона за Переяславською угодою 1654 року.

Саме тут зароджується нове українське письменство, початок якому дав Котляревський «Енеїдою» (1798 року). Тут же написав він і «Наталку Полтавку», відому добре не самим тільки українцям. Тут прожив мало не все своє життя Панас Мирний, що дав у своїх творах яскраві образи закріпачченого і пореформленого села.

За дореволюційних часів Полтава була губерніяльним містом, тобто адміністративним центром. Сполучена вона залізницею з Києвом і Харковом. Недалеко від неї місто Ромни, звідки залізничний шлях іде просто до Лібави (Латвія). З Полтави залізницею легко дістатися і до Криму.

Неподалеку від «Південного» залізничного двірця в Полтаві тече Ворскло, типова українська річка з нешвидкою течією. По обидвох берегах її схилюються над водою тишні верби. Зараз же за річкою починається передмістя — Поділ, а за ним на височині розкинулася сама Полтава. Коли дивитися на Полтаву здалеку — вона здається суцільним садком. Струнки, високі тополі, широкі липи, могутні дуби, лапасті листя клену, а

коло будинків, що немов потапають у цьому морі зелені — вишні, яблуні, сливи й інші овочеві дерева. Широка вулиця веде до центру міста, який не відрізняється від звичайного європейського: багатоповерхові будинки, брук, широкі пішоходи. Серед будов визначався особливо будинок Полтавського Губерніяльного Земства в типовому українському стилі, розписаний усередині мистцем Васильківським. Цей будинок, кажуть, зруйнований за останньої війни.

У центрі міста — невеличкий пам'ятник «батькові нової української літера-

«Лукавиш тее-то, як його, моя галочко!»
(З «Наталки Полтавки»)
Горорізьба Л. В. Позена на пам'ятнику
І. Котляревському

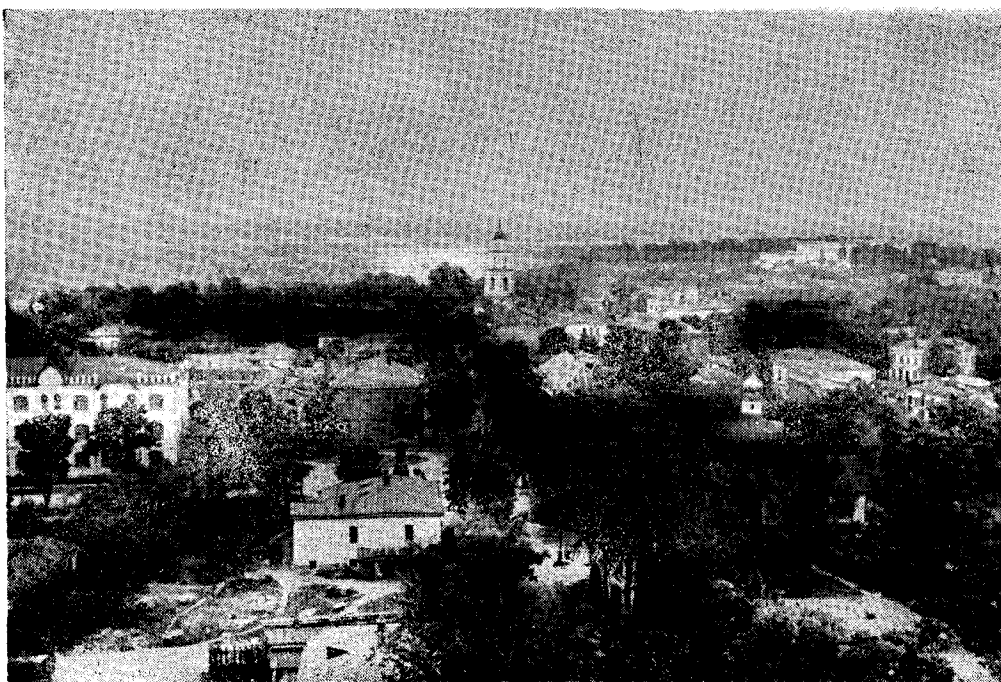

Пам'ятник Батькові Української
Літератури
Іванові Котляревському

тури» Іванові Котляревському: на невисокому п'єдесталі-піраміді — бюст поета. По боках п'єдесталу — горорізьби: сцени з різних творів Котляревського. Відкриття пам'ятника відбулося 1903 р. На це свято з'їхалися представники різних частин України. Це була справжня українська народня урочистість.

Але більше українських пам'ятників у цьому городі, що його називають серцем України, не знайти. Царський уряд особливу увагу приділяв Полтавському бою (1709 р.) і на честь його поставив багато пам'ятників у Полтаві, що мали кикорінити «розвратне мненіє» про вільну Україну і показати силу чужого уряду. З цих «пам'ятників» такі: на площі в сквері перед будинками туб. уряду колонна на честь тодішнього команданта Полтави. Перед церквою, в якій нібито молився Петро І, після бою — пам'ятник на його честь. За містом, недалеко від другого «Київського» залізничного двірця — могила Петровських салдатів з пам'ятником на ній, збудованим р. 1909, коли відбувалося офіційне свято двохсотліття Полтавського бою. Є тут і пам'ятник шведським волякам, що його поставила Швеція того ж року. Немає тільки пам'ятника вірним синам України — її козакам, що під проводом Гетьмана Івана Мазепи, боролися й гинули тут за Рідний Край.

Центр Полтави не має нічого своєрідного, типового, але — пройшовши далі від нього — опиняєшся в зовсім іншому оточенні і немов переносишся зовсім в інші часи: дерев'яні паркани, а то й

Загальний вид Полтави

(Фото: Арх. БК.)

Асканія Нова

Південний, тихий степ, широкий, неоглядний.

У мандри весело пуститися по нім
в хорошу пору ту, коли цвіте принадний
чебрець між травами — і скрізь ромашок
[дим,
і сонце зводиться — тебе і шлях відрадний —

все заливаючи потоком голубим,
коли в душі твоїй, чутливій і глибокій,
панує тихий мир і життєдайний спокій.

* * *

Неісходимий степ, заквітчаний і юний,
розлігсь од обр'я до обр'я — навкруг.

Ти слово вимовиш — оддається відгук
[лунний,
мов шле то відповідь незнаний, даль-
[ній друг,
чи грає гімн тобі оркестр багатострун-
[ний

що десь захований за синій виднокруг.
Довкола глянеш ти — лиш тільки тирса
[грає,
і погляд твій живий в просторах потапає.

* * *

Я далі йду і йду; кругом квітки веселі,
дивляюсь в п'яву, рухому далину.
Могили зводяться, мов серед моря скелі.
Навічно сховано в них сиву давнину,

Пам'ятник шведським воякам на місці Полтавського бою

звичайний пліт, через який схиляються на вулицю віти овочевих дерев. Невеличкі білі чистенькі хатки під солом'яними стріхами, що привітно визирають із зелені, городу з пишними маками, красоліно, жоржинами, чорнобривцями . . .

В одному з таких будинків народився і жив, бувши учнем, Головний Отаман УНР — Симон Петлюра. Ані меморіальної дошки, ані будьякої відмітки на цьому будинку немає, але кожен полтавець покаже цей будинок і, може, багато цікавого розкаже про молоді роки Петлюри . . .

Тут на вулицях чуєш виключно мелодію «полтавську» говірку з властивим тільки їй м'яким «ль».

Увечері молодь співає рідних пісень то журливих, то сумних, як доля України, то веселих, чи жартівливо-дотепних.

Тут серед рідних людей, серед багатой рідної природи можна відпочити. Саме тут бачиш, що, не зважаючи на всякі утиски й заборони всього українського та запеклі наступи ворогів у масках і без масок — Україна «була, є і буде».

Василь І.

В Кооперативі «Пласт», Байроїт, Леопольд Касерне, Бл. ІХ.

можна набувати такі видання:

«Молоде Життя», ч. 2, 3, 4, — ціна 3.-, 3.-, і 2.50 НМ.

«Пластун» ч. 1/47 — ціна 5.- НМ.

«Яко поводитися в товаристві» — ціна 3.- НМ.

«Гри і забави в пластовій домівці» — ціна 3.- НМ.

Альбомик фото-репродукцій з ЮСВ — 24 штук — ціна 10.- НМ.

Старші Пластуни і Пластуни-Сеніори! Чи Ви вже маєте призначені для Вас видання:

Д-р М. Шлемкевич «Прогулька до великої столиці» — Ціна 3.50 НМ.

«Еней був парубок моторний . . .» Горорізьба Л. В. Позена на пам'ятнику І. Котляревському

Полтава: На дальшому плані будинок Губ. Земства

(Фото: Арх. БК.)

ЗБІРНИК УКРАЇНСЬКИХ ПІСЕНЬ ДЛЯ МОЛОДІ

МИХАЙЛА ГАЙВОРОНСЬКОГО

Заходом і накладом української книгарні Павла Ткачука в Саскатуні (Канада) появилася в 1946 році **Збірник Українських Пісень для Молоді в опрацюванні відомого нашого композитора Проф. Михайла О. Гайворонського**. На 140 сторінках великого нотного формату зібрав автор пісні для молоді від наймолодшого до юнацького віку (включно). Цей збірник можна одержувати як дарунок через рідних або знайомих в Америці або Канаді.

знайшли в них воїни тісну собі оселю; тепер їм байдуже — вони в обіймах [сну — що небо бархатне шатром їх накриває, що мочать їх дощі, а сонце зогріває.

* * *

Іздалека іще пташині співи чую, над ними сонця юнь, і спокій, і блакить. При вході бачу я темнозелену тую, що з місця зрушила і йде мене зустріть. І мраморний флейтист взяв флейту зочось награв мені. О, неповторна мить! Мить спогадів, відрад, ясного супокою, як рідко ми в житті зливаємось з тобою.

* * *

Вже я наблизився; мене в міцний полон взяли лунки сади, такі рясні і пишні. Борюся з думкою, що все навкруг — не [сон,

ні екваліпти ці, ні яблуні, ні вишні, ні мелодійний цей кохання передзвон, ні солов'ї-співці, як ті поети трішні, ні весь цей буйний цвіт, це щастя [осяйне, що полонило так і вразило мене.

Із збірки «Лірика», Київ, 1941

*

Асканія нова — державний заповідник (резерват) в Таврії, де заховано для зразку великий обшир неораного степу та звіринець, в якому живуть рідкі, або вигибаючі звірі.

В дощі та мряці

(З альпійських мандрівок)

Малий Вацман (2307 м), що його популярно звуть Вацмановою Дружиною (Вацмансфрау), був довго окутаний легендою неприступності. Пригадую розмову з якимось туристом-німцем на терасі перед «Вацмансгавзом». «Малий Вацман — казав він — це важка скеля: гладкі плити, ринь, крижота... Мало, дуже мало альпіністів бували на ньому. Без шнурів і взуття з повстяними підшвами — шкода й думати, щоб вийти на верх. Я був там і говорю це з власного досвіду...»

На мій запит докладно описав підхід. Виходив він від Кіройншгавзу. Андрій Гарасевич, що прислухався нашій розмові, докинув:

— «Далебі, це щось саме для нас!»

* * *

У чвірку під вечір — 1. вересня — зайшли ми до Кіройншгавзу. Погода гарна, ніяких познач, щоб завтра могла змінитися. Господар підтверджує нашу думку і... вранці мряки і дощ... Зо два десятки німців спокійно вічікують разом із нами на... сонце. Годину, дві, три — даліше годі.

— «Підемо... Попробуємо! Гайда!»

Вирушаємо. За годину ми у підніжжя скелі. Випробуємо наші гумові підшви. Ковзаються, чи ні? На щастя — ні! Зрештою, ми були рішені хочби і в самих шкарпетках йти. Скеля мокра, непривітна, а на добавок ми не дуже то й довіряємо нашим підшвам. Тому обережно.

Переходимо «гребінчик», до речі найважче місце і дряпаємося вгору, придержуючися ввесь час темної прірви Вестванду. Чим вище, то хмари і мряка густіші. На п'ять кроків невидно. Під самим шпилем гладка плита. Тут у черевиках ні кроку не зробиш. Не довго думаючи, скидаємо їх і переходимо плиту тільки в шкарпетках.

Перед нами дерев'яний хрест. Відшукуюмо між камінням туристичну книгу, вписуємо наші прізвища з поміткою «перші українці» і за хвилину сходимо.

Сходити було трохи важче. Не можна було вже придержуватися прірви Вестванду, тому й довелося блудити. По п'яти годинах, мокрі до нитки, вертаємося до схоронища. Господар, дізнав-

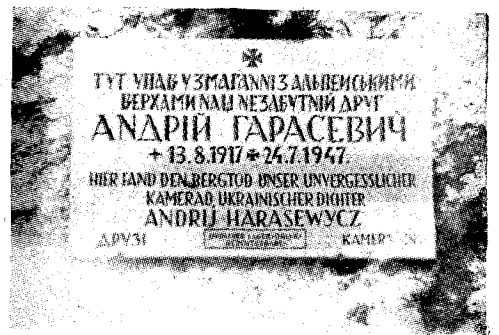
На вершу Гохкальтера

(На фото: Андрій Гарасевич, обв'язаний лямпою, Ніна Мудрик та Ю. Любінецький)

В дорозі на «Унтерсберг» — рання молитва.

Фото: Р. Сторошук

Пропам'ятна таблиця бл. п. Андрієві Гарасевичеві

шися, де ми були і в яких черевиках, покрутив тільки головою...

* * *

Через тиждень, уже при гарній погоді і в більшому товаристві ми були на Малому Вацмані ще раз.

Милуючися гарним красвидом Андрій торкнув мене:

— «Джек! Тут ми будемо ще раз, але через Вестванд!...»

— «Окей!» — відповідаю і, не звертаючи уваги на решту товариства, снуємо довго сміливі пляни...

УКРАЇНСЬКИЙ ПЛАСТ У ФРАНЦУЗЬКІЙ СМУЗІ.

В минулому році, коли після святкувань 35-ліття Українського Пласту і після участі українських пластунів в Джемборі Миру у Франції, прийнято Союз Українських Пластунів до Міжнародного Скавтського Бюро в Лондоні, пластова старшина почала вести заходи для правного оформлення українських пластових з'єднань у французькій смузі Німеччини. В тій справі вислано листи до проводу французького об'єднання скавтів та до головної квартири французького військового управління в Німеччині. Дирекція відділу для справ переміщених осіб відбула в тій справі кілька конференцій з уповноваженим СУП на французьку смугу Німеччини.

Дня 5. березня шеф відділу для справ переміщених осіб на країну Баден скликав конференцію представників всіх чужонаціональних скавтських організацій у французькій смузі в присутності шефа відділу для справ переміщених осіб округи Фрайбург і відпоручника французького спорту й організації молоді. На цій конференції він висловив своє признання для проводів скавтських організацій, зокрема для українських пластових з'єднань, та подав до відома постанову про організаційні рямки для пласту чи скавтіну ДП. До скавтської організації ДП на країну Баден належить ок. 150 осіб української, польської, російської та балтійських націй. Відповідальними перед окупаційною владою за скавтську роботу в чотирьох округах (дистриктах) являються призначені владою два комісарі (українець — сктм. Р. Маринович і литовець Маркуліс). Кожна округа (дистрикт) має свою назву: перша — ген. Сікорського, друга — ген. Кутузова, третя — полк. Євгена Коновальця та четверта — литовська. Кожна округа має свою булаву, відповідно до уладу та числа пластунів. Скавтські відзнаки та прапорці будуть спільні для всіх округ на французькій окуп. смузі Німеччини. Дозволено носити однострої та організувати табори. Скавтська організація матиме небабаре і свою домівку у Фрайбургу.

Осок.

Молоде Лето

ДАРУНОК ПРОФ. ГАЙВОРОНСЬКОГО
УКРАЇНСЬКОМУ ПЛАСТОВІ

Відомий композитор українських стрілецьких пісень проф. Михайло О. Гайворонський, який живе у США, надіслав Головній Пластовій Старшині збірник давніх українських народніх колядок у своєму опрацюванні, присвя-

Пластунка Остапа

ДО САМОТИ

Я вернуся... І знаю: по довгим розстанні
в тузі-смутку шукатиму радощів знову.
Прийду спогадом в час той, як промені
ранні мене викличуть в гори на тиху розмову.

Ти простиш, хоч і я - непокірна і горда -
не покаюсь і знов відречусь тебе трічі.
Ти заманиш своїм найніжнішим акордом
і усмішку мені покладеш на обличчя.

Моє серце у пахощі літа огорнеш,
поведеш у нову і незнану країну...
І, мов квітку, я пісно душі неповторну
понесу до престолу твоєї святині.

Липень, 1947.

ТАВОР ЗАТИХ

(З табору юначок «Чорногора» у
Вольфганг, Австрія)

На мелодію: «Ставок заснув»...

Табір затиш... Лиш шум потоку
знання мрії з сонних вій.
Мовчазних стійок рівні кроки
дзвенять у тиші сторожкій.

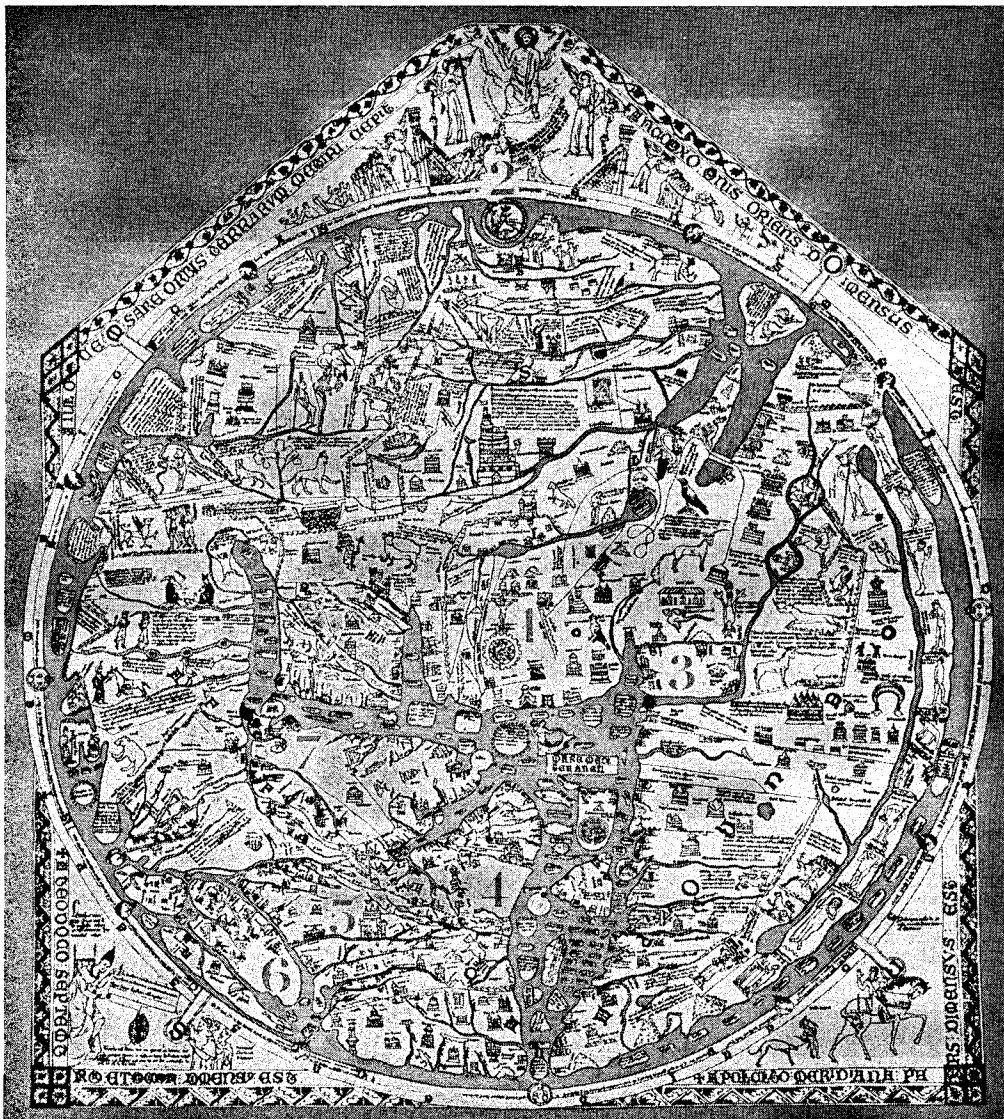
Табір заснув... А ген в просторах
віщують зорі про весну...
Чи чуєш казку, «Чорногоро»,
про тишу ночі і красу?

Навколо сон — і Бог над нами —
спокійно спи, моє дівча,
бо простягла над пластунками
шовкова ніч свій дивний чар.

Михайло Гайворонський

Середньовічна мапа світу

Мапа, що її репродукуємо тут, відома під назвою «Герфордської карти». Нарисована вона англійським священиком

Де Гельдінгемом і висіла спочатку в Герфордській катедрі (Вел. Британія). Згідно з тодішнім християнським

чуточи і даруючи його видання Українському Пластові. Головна Пластова Старшина передала Достойному Жертводавцеві окремим письмом подяку за щирий і милий дарунок для української пластової молоді. Збірник появиться незабаром із друку.

КУПУЙТЕ

НОВОВИДАНІ ПІСНІ ПРОФ. М. ГАЙВОРОНСЬКОГО

1. «Дунаю, Дунаю!» — на мішаний хор — ціна 4.— НМ
2. «Вдовонька» — на мішаний хор — ціна 3.— НМ
3. «Питалася дівчинька» — на сопрані, альти і середні чоловічі голоси — ціна 3.— НМ
4. Українські народні пісні переселенців у Югославії — на мішаний хор — ціна 5.— НМ
5. «Шумильце» — на мішаний хор — ціна 3.— НМ
6. «Волинські пісні» — на мішаний хор — ціна 4.— НМ

Ціна усіх шістьох випусків — 22.— НМ

Замовляти й набувати

у

ВИСИЛКОВІЙ СТАНИЦІ КООП.
«ПЛАСТ»

(Ярослав Андрухович)

Авісбург, Сомме-Касерне Бл. 1.

віруванням Єрусалим приміщений в центрі світу (1.) На самій горі мапи — райський сад (2.) Велика будівля неподалік від нього внизу це Вавилонська вежа. Інші більш або менш видатні місця — це (3) Олександрія, (4) Рим, (5) Париж, (6) Лондон, (7) Константинопіль. Найбільшим морем на мапі — Середземне море. В самому низу — Гібральтарська протока і Стопи Геракла. Здовж правого круга мапи напівдень від ріки Ніль нарисована низка людських чудовищ — з ногами і без ніг, з головами і без голів, і з очима на грудях.

Купок Філателіста

Пропам'ятні марки Ганноверської Пластової Станиці

З приводу 40-ліття існування Світового Скавтського Руху та 91-річчя з дня народження ідеолога й основника скавтингу Роберта Бейдена Пауела Ганноверська Пластова Станиця видала в день 22. лютого ц. р. (день Пластової Зустрічі в Ганновері) пропам'ятну поштову марку у п'яти барвах: червоній (вартості 1.-РМ), синій (20 пфенігів), зеленій (30 пфенігів), жовтій (40 пф.) і малиновій (50 пфенігів). Проект марки виконав мистець-графік Анатоль Яблонський,

пластун-сеніор і виховник молоді у Ганноверській Станиці.

На марці такий рисунок: на щитку (трикутного формату) по середині права рука зложена до пластового привіту. Внизу — українська пластова лілея з підписом «Україна». Довкруги — скавтські лілеї тих народів, що брали участь у Міжнародній Пластовій Зустрічі в Ганновері дня 22. 2. 48 а саме: від ліва згори — англійська скавтська лілея з надписом «England», латвійська з надписом «Latvija», білоруська з надписом «Белорусь», литовська лілея з надписом «Lituva», естонська з надписом «Eesti» і польська з надписом «Польска». Вгорі над щитком — дата 22. 2. 1948, а внизу англійською мовою «Scouts Rally» й українською «Пластова Зустріч» і латинкою «Hannover».

Марка виконана на доброму гумованому папері, не зубкована. Друкована накладом у 1000 примірників в одній із клішарень у Ганновері. Вартість марки, як і взагалі всіх приватних (недержав-

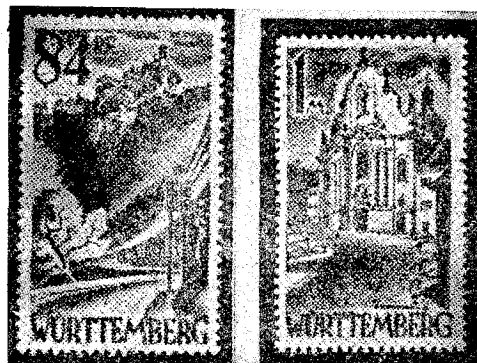
них) принагідних поштових марок, тільки пам'яткова. Її можна одержувати у Пл. Станиці, Ганновер, Меккернштрассе № 29, ДП Кемп «Лисенко».

З приводу цієї ж Зустрічі Пластова Станиця в Ганновері штемплювала вилані листівки й листи окремою поштовою штампілею, запроєктованою пл. сен. Ан. Яблонським і виконану пл. юн. Ів. Вдовенком. Це — мала поштова печатка з надписом 22. 2. 48 — Ганновер — Лисенко, з українською пластовою лілеєю посередині, далі — права рука зложена до пластового привіту в дубовому листі і чотирикутна печатка з англійським написом «Scouts Rally» і «Пластова Зустріч».

подав Івко, ЛЧ.

Нові німецькі марки

З приводу Весняної Ярмарки в Ляйпцігу (1948) німецька пошта видала знову дві марки, присвячені історії Ляйпцігу. Перша марка — вартості 50

Нові марки Вюрттембергії

пфенігів — синя, друга — вартості 84 пфенігів — оливково-зелена.

В лютому цього року німецька пошта видала п'ять дальших вартостей до теперішньої обігової серії (т. зв. Вільдсеріє). Надруковано такі вартості: 10 пф. (зелена), 15 пф. (бронзова), 30 пф. (ясна малинова), 50 пф. (ясна голуба) і 5.- РМ (темна голуба).

Звіриний світ на марках

Пошта князівства Ліхтенштайн почала видавати в грудні 1946 року серію

марок із зображенням різних звірів. Марки оформив проф. Зегер з Відня. Репродукцію трьох таких марок (20 рп, 30 рп і 1.50 фр) подаємо.

НА ПОШАНУ МАСАРИКОВІ

Чехословацька пошта видала з приводу 10-річчя з дня смерти Томи Г. Масарика дві поштових марки, вартості 1.20 і 4.— чеських корон. Перша марка барви темносірої, друга — сталевосиньої.

Тома Г. Масарик, борець за неза-

лежність Чехословаччини, був першим президентом чехо-словацької держави після її відновлення в 1918 році. По відбуттю своєї першої президентської каденції був обраний президентом ЧСР вдруге. Помер 14. вересня 1937 року.

На марках — портрет Масарика, початкові букви його прізвища TGM і роки.

Як зберігати марки?

При зберіганні, чи консервації поштових марок треба поділити їх на марки неуживані (чисті) і марки штемпльовані. Чистих (неуживаних) марок ніколи не треба наліплювати в альбом. Їх треба переховувати в спеціальних альбомах за понаклеюваними смужками прозорого паперу (у т. зв. по німецьки Айштек-альбум). При вкладанні марки до такого альбому треба звернути увагу на гуму, чи буває вона не пошкоджена, чи вона не забруднена, чи не відбиті на ній пальці і добре переглянути зубці марки, чи вони не поіривані, або чи не позагнані. Як найрідше перекладати марки з одного альбому до другого. Вкладати марки до альбому, чи їх сортувати треба завжди тільки з допомогою спеціальних щипців — пінцети. В ніякому випадку не брати чистих марок пальцями Альбоми переховувати в сухому місці, хоронити їх від сонця і час-до-часу провітрювати марки, перегортаючи листки альбому.

Більше натомість треба уваги при зберіганні штемпльованих марок. Заки відклеїти якусь марку з листа, чи купати її вирізану із кусником листа, треба звернути увагу на те, чи барва, що нею друкована марка, видержить купіль (бо ж є марки, що у воді пускають свою барву). Якщо ні, то таку марку з кусником

Нові ляйпцігські марки

Для розваги і науки

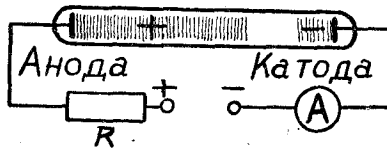
Неонова лампа та її застосування

Хто цікавиться електро — чи радіотехнікою, напевно вже завважив, що монтери і механіки часто уживають при своїй праці електричної лампи, що однак не світять яким та жарким білим світлом, а блимає рожеваво-помаранчевим. Пристосування цієї популярно званої «Неонової лампи» в техніці дуже широке, тому обговоримо коротко фізичні підстави її діяння.

Якщо захопити в два кінці скляної рурки (це може бути також інакше оформлена посудина) залізні чи нікелеві дротики, звані тоді «електродами» (див. рис. 1.), випомпувати з середини повітря аж до тиснення 1... 4 мм ртутного, стовпа (тиснення на поземі моря: — 760 мм рт. ст.) та прикласти до електрод батарею, сталої напруги з бігуном додатнім (позитивним) «+» та від'ємним (негативним) «-», то завважимо, що при збільшенні напруги в певному менті (при ок. 50—100 V — «вольт») між обома бігунами покажеться електричне світляне розрядження, а мірник електричного струму «амперметр» А покаже нам, що крізь розрядження повітря в рурці пливе струм. Він дуже слабкий та вносить ок. 1/1000 частину одиниці стру-

му — «ампера» — тобто 1 mA («Міліампер»). Як бачимо на рисунку, це світло нерівномірно розділене здвож руки. При від'ємній електроді, т. зв. «катоді», воно слабе, при додатній — «аноді» — воно сильне і сягає поза половину цілої довжини «простору розрядження». Між обома світляними просторами — мала частина, що залишається темною. Дов-

Рис. 1

Світляне розрядження

жину обидвох світляних стовпів можна при фабрикуванні регулювати, змінюючи довжину та віддалення електрод. Краску розрядження можна змінити, наповнюючи рурки різними газами (напр. неон, аргон, гелій і т. д.). Вживається їх пізніше часто до світляної реклами.

Причиною світляних, вище описаних явищ є рух найменших у природі частинок матерії, негативно наряджених

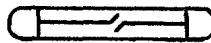

Рис. 2

Неонова рурка (без опору)

«електронів», що рухаються в напрямі аноди під впливом прикладеної до електрод сталої напруги. Мандруючи, вони вдаряють об частинки газу, що наповняє рурку та спричинюють, що ті «молекули» наряджуються електрично та

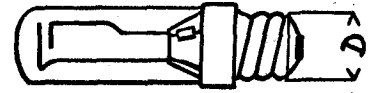

Рис. 3

Неонова лампа (з опором)

Д = 10/14/27 мм (Гвинт Едісона Е 10/Е 14/Е 27)

стають носіями додатніх нарядів струму — т. зв. «йонами» — що їх притягає катода.

В електротехніці вживається переважно неонових лампок чи рурок, в яких використане видовжене від'ємне світло катода. Щоб захоронити неонівку перед знищенням через засильний струм розрядження, треба завжди влучити перед одну електроду т. зв. «охоронний опір» - R, величиною кругло 500.000 омів або 0,5 мегама. Неонові лампи фабрикується в різних формах: як рурки 20—50 mm довгі проміру ок. 5 mm (рис. 2), менші і більші «трушки» із звичайно вже вбудованим охоронним опором (рис. 3) і т. д. При помочі неонівки, що може бути відразу вбудована у формі рурки в готовий «шукач напруги» (рис. 4) у виді олівців з ізоляційної маси, закінчених металевим вістрям, можна:

- викривати, де є електрична напруга,
- оцінювати, яка вона менш-більш велика,
- стверджувати, чи це напруга сталої чи змінної струму.

До а): Залежно від виконання неонівки, можна викрити, чи якийсь провідник струму (дріт, металеві частини) є «під напругою» більшою, як 30 V. Звичайні шукачі напруги починають світити щойно при 100 V та видержують найбільше 500 V. Отже не можемо викрити ними напруг нижче 100 V. Однак це

коверти треба покласти гумованою стороною до добре звоченої бібули чи платка і ждати, поки не зможемо зняти папір з марки (а не навпаки!). Не лийте води теж крейдяний папір, на якому друковані деякі марки. З такими марками поводитися так, як це згадано вище. Про барви й папері, що не люблять водяної купелі треба довідуватися з філіятелистичної преси, або каталогів. Всі інші марки переглядаємо, чи немає на них залишків хемічного олівця, бо він міг би пошкодити під час купелі інші марки. Потому кладемо марки повирізані з коверт чи рештками паперу в літню воду і чекаємо, поки папір не відстане легко від марки. Ніколи не купати марок у зимній воді і не «варити» у гарячій. Найбільшим лихом при купанні марок це втрата поліску барви, що нею друкована марка. Тому до купелі не треба кидати забагато марок нараз і не держати їх надто довго у воді. До води, що в ній купають марки, додають інколи різних хемікалій, але це справа складна і цього не радимо робити нашим молодим філіятелистам. Можна хіба додати трішечки (на кінчик ножа) кухонної соли на пів літра води (коли сіль розпуститься, заждати, щоб рештки нерозпущеної соли осіли, а тоді злити чистий розчин до іншої посудини і починати в ньому купіль марок).

Сушити марки треба між двома платками чистого полотна. Філіятелистичні підручники радять давати з одного боку від сторони образу марки біблу, а від нагумованого боку — натовщений папір. Із своєї практики раджу вживати при сушенні два кусники чистого, не грубого полотна. Після висушення (відводнення) марки треба її випрасувати. Робимо це, даючи її під окрему прасу або під грубу книгу. Але про сушення марок іншим разом.

Б. С.

ЗМІЙ — СОВА

Такого змія легко зробити з прутиків, міцно пов'язаних між собою, як це показано на малюнку. Зверху прутики обтягнути папером, або тонкою матерією — шовком чи полотном. Розмалювати. Розмах крил може бути 1—2 метри. Чим більший «змій», тим вище підніметься в гору. Дуже важливо, щоб «змій» не був тяжкий. Коли вага «змія» 400 до

500 грамів, то розмах крил повинен бути не менше півтора (1 і 1/2) метра.

Подав Л. Б.

менш важне, якщо зважимо, що менші напруги не є для людини такі небезпечні (це не значить, щоб читачі могли безкарно доторкати руками 100 V — проводів!!!) та що електричні улаштування для світла і сили мають щонайменше 110 V. Шукання відбувається просто в цей спосіб, що вістрами шукача зглядно кінцями дроту, полученого з оправкою неонові лампи, доторкається двох проводів зглядно одного проводу і мета-

Рис. 4

Двобігунний шукач напруги

левих частин оточення. Почне лампа блимати, значить, між тими двома частинами існує напруга більша від 100 V. Змінюючи наш шукач після рис. 5., на якому неонівка N назначена тільки схематично, та прилучивши з однієї сторони сталу напругу не менше 100 V, можна пробувати — доторкаючи пробними кінцями непевних місць — чи якісь електричні апарати (напр. узвоєння машин, залізка, кухонки, трансформатори, проводи жарення в радіоапаратах) пропускають струм, чи вони перервані (неонівка не засвітиться). В цей же спосіб пробують кондензатори сталі (C в рисунку 5.) у радіоулаштуваннях, причому неонівка має тільки коротко спалахнути (при прилученні) й залишитися темною.

До б): Вживаючи рурки, як на рисунку 2., побачимо, що чим більша напруга, яку міримо, тим довший світляний стовпик у рурці. Звичайно рурки так сконструювані, що при сталій напрузі 1 см світляного стовпа відповідає 200 V, а при напрузі змінного струму 1 см — 100 V. Ці дані не є строго точні, однак вони дозволяють оцінювати висоту напруги приблизно, як це вистачає при праці в робітні.

До в): При помірній сталій напрузі світлитиме тільки одна електрода рурки чи лампи. Переверивши раз неонівку, вживаючи, наприклад, батареї понад 100 V, якої бігуни «+» та «-» нам знаєні, зазначаємо собі, котра електрода спалахне та при якому бігуні. Таким способом одержуємо раз на завжди «шу-

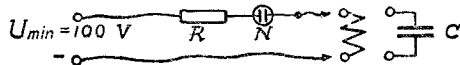

Рис. 5

Проба електричних апаратів на «прохід»

кач бігунів». Це важне, наприклад, при залучуванні великих батарей для їх насажування («+» батареї лучиться з «-» насажувального улаштування як напр. простівник, генератор сталой напруги).

Властивістю т. зв. «змінного струму» є те, що він дуже скоро (у світлосильній сітці-мережі: 50 разів у секунду) змінює свою величину і напрям. Як ми дізналися, частинки електричного струму — електрони такі безконечно маленькі, що вони піддаються зовсім тим дробанням струму так, що в неонівці, прилученій до змінної напруги сітці, 50 разів у секунду світить одна і 50 разів — друга електрода. Наші очі бачать у висліді, що світять обидві електроди, однак тремтіння світла можна докладно завважити. Цікаво зробити такий простий досвід: перед неонівкою ворухити долонею, розставивши пальці. Чим шкороше ворухимо нею, тим виразніше здається нам, начебто поодинокі пальці були нерухомі. Якщо б ми змогли порухати долонею із шкороштю, що відповідає

шкорошті зміни струму на секунду — його «частоті» — нам здавалося б, що ціла долоня стоїть нерухомо. Це явище має широке застосування в техніці в означуванні шкорошті оборотів машин (стробоскоп). Світляні дробання неонівки пристосовуються до дробань напруги, що викликає їх, аж до дуже високої частоти.

З багатьох інших технічних застосувань неонові лампи, згадаємо можливість творити з її допомогою такі електричні дробання, що після застосування відповідного апарату (телефонічні чи радієві слухавки, голосник-гучномовець) можна їх чути. Пригадаймо собі, що наше вухо чує такі звуки, які відповідають частоті 15—15000 дробань на секунду. Вухо чутливе тільки на дробання повітря, тому, якщо хочемо зробити всякі інші дробання, що вміщуються в тих границях, чутними — то мусимо їх так змінити, щоб вони викликували повітряні дробання. До цього і служать слухавки і голосники. У телеграфії теж уживають слухавок для приймавання наданих дротом чи бездротно (радіотелеграфом, умовленими знаками, наприклад, азбукою Морзе) вісток. Тому варто зробити собі для вправ у телеграфуванні відповідний надавальний апарат, в якому саме має застосування неонові лампа.

Дипл. інж. Мар. В. Подлуский

Від травня 1948

наш часопис виходитиме під назвою

«МОЛОДЕ ЖИТТЯ»

передплачувати й замовляти у кооп. «Пласт» Авґсбург, Сомме-Касерне, Бл. 1. Річна передплата — 24.- нм. Окреме число — 2.- нм.

Всі Пластові Станіці, Пластові Осередки, Пластові Шкільні Кооперативи і всіх заінтересованих просимо звертатися до Кооперативи

« П Л А С Т »

під такими адресами:

1. У видавничих справах: Кооператива «Пласт», Байройт, Леопольд-Касерне.
2. в загальних справах, книговодства — розчислень і гуртових закупів (крім видань): Кооператива «Пласт», Регенсбург, Ганґоферзідлунґ.
3. У справах висилки наших і чужих видань: Кооператива «Пласт», Висилкова Станіця, Авґсбург, Сомме-Касерне. Кооператива «Пласт».

З ПЛАСТОВИХ ВИДАНЬ

ВАТРА. Орган пластової та громадської думки. Видає 4. Курінь УПС «Характерники», Регенсбург, Ч. 3., березень 1948.

СКОБ. Двотижневий інформаційний листок Українського Пласту (Додаток до «Нових Днів»). Зальцбург, Ч. 3. від 22. лютого 48. і ч. 4. від 8. березня 1948.

В ПОХОДІ. Одноднівка другого з'їзду УСП. Мюнхен-Фрайман, 14-15. лютого 1948.

КУРІННИЙ. Одноднівка I. вишкільного курсу курінь УПЮ. Міттенвальд. Січень 1948.

ПЛАСТОВА ЗУСТРІЧ. Пластова одноднівка з нагоди дня народження основника скавтінґу лорда Роберта Бейден Пауела та 40-ліття існування Світового Скавтського Руху. Ганновер, 22. 2. 1948.

ПЛАСТУНИ БУДУЮТЬ СНІГОВІ ХАТИ

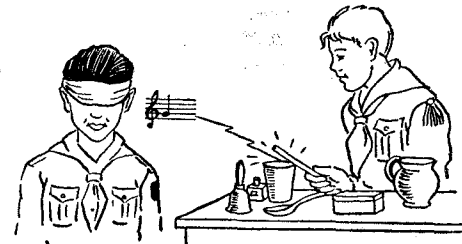
З ініціативи курінь Команди 9. куреня юнаків ім. Богдана Хмельницького в Ноймаркті відбуто наприкінці лютого гівденну зимову прогулянку в довко-

лишні ліси. У програму прогулянки входило будовання ескімоських снігових хат. На поданих в цьому числі «На сліди» світлинах бачимо юнаків при будованні таких хат, як теж одну з таких

хат уже збудовану. В сніговій хаті температура виносила від + 3 до + 6° Цельзія — та вповні хоронила від морозу й вітру. Надворі було тоді — 4° Ц. Хата вміщує 4 до 6 осіб в повному пластовому виряді. К.

Накладом Обласної Пластової Старшини в Регенсбурзі вийшла з друку цікава, для програм зимових сходів необхідна книжечка «Гри та забави в пластовій домівці». Ціна 3.- Мк. Набувати можна у всіх крамницях кооперативи «Пласт».

Знасторового Життя

Українські пластуни в Австрії

Двотижневий інформаційний листок Українського Пласту «Скоб», що по-являється в Зальцбургу (Австрія), подає такі інформації про стан і діяльність Українського Пласту в Австрії:

В 1947 році в Австрії було zorganizованих 873 пластунів, в тому — 120 новачків, 132 новачок, 128 юнаків, 123 юначок, 232 старших пластунів, 42 старших пластунок, 74 пл.-сеніорів і 22 пл.-сеніорок.

В 1947 році влаштували українські пластуни в Австрії 4 хлоп'ячі і 3 дівочі табори (з того 2 у французькій смугі із 60 учасниками, 4 в американській із 172 учасниками і 1 в англійській із 10 учасниками).

В Зальцбурзі відкрито пластову бібліотеку. Зараз — книжок 140. В найближчому часі пластуни хочуть збільшити бібліотеку до 500 томів. Для тієї мети збирають пожертви грошми і книжками.

Пластуни куреня ім. Лесі Українки в Зальцбурзі влаштували дня 28. лютого в Лексенфельді свято в честь своєї патронки Лесі Українки. Членки цього ж куреня відвідують українських інвалідів у зальцбурзьких захистах і листуються з українськими полоненими у Вел. Британії, висилаючи їм книжки й журнали.

Українські новачки Зальцбургу брали участь за окремим запрошенням у маскараді тамошніх австрійських новачок. Своїми танками здобули вони захоплення і признання присутніх.

ДОВКРУГИ З'ЇЗДУ СТАРШОГО ПЛАСТУНСТВА

У днях 14. та 15. лютого відбувся в Мюнхені у Фрайманській оселі Другий З'їзд Старшого Пластунства. На ньому був прийнятний Верховний Пластун, Голова Головної Пластової Старшини, Командантка Пластунок та Командант Пластунів та біля 200 старших пластунів та пластунок. В програмі З'їзду були звіти дотеперішніх референтів Старших Пластунів та Старших Пластунок, реферати на актуальні теми, прийняття нового Правильника УСП та Правильника Проб в УСП, вибір нових Рефератів УСП-ів та УСП-ок.

Минув Другий З'їзд Старшого Пластунства. Минули два дні, проведені у понурій касарні на Фраймані, два дні серед того такого близького нам пластового товариства. Але чому у ті дні так мало було того безжурного, радісного настрою, який ми завжди мали тоді, коли були разом, настрою, що його витворювала у нас певність, що цей короткий час ми зможемо забути про всі буденні турботи та в гурті бадьорих друзів пригадати собі ще раз, що ми молоді та «море нам по коліна», що нам належить спів та сміх...

Чому у ці два дні ми не мали цих почувань? Бо це були дні великої проби, проби нашої промадянської зрілості. У ці дні ми мусіли доказати, що ми не діти, не розбавлені юнаки, що ми дорослі, практичні у праці над собою та в громадській роботі люди, що вміємо дивитися критично на все, що

діється довкруги нас, що вміємо жертвувати своїми амбіціями, коли цього вимагає добро промади. Ми мусіли доказати, що вміємо вести самі нашу працю, що вміємо відповідати за неї, що ми гідні наслідники старших пластунів тридцятих років та часів підпільного Пласту, що ми справжні пластуни.

Хто йде на таку пробу, той не буде сміятися...

Минув З'їзд. Минула велика проба... У звітах, в рефератах та дискусіях, в розв'язуванні нераз дуже важких проблем та ситуацій, ми виказали, що ми вміємо, до чого ми здібні.

Чи можемо бути спокійні після цього, як ми відбули цю пробу? Нам здавалось, що ми слідді приготовані до неї... Але ця ж велика проба вказала нам даль-

Відправа впорядників УПУ-ів у Міттенвальді 22.—28. 2. 48

Фото: Калинич

ший шлях, який мусить пройти старше пластунство. Шлях послідовної праці кожного пластуна над самим собою, щоб кожний був певний, що під його пластовою лелійкою б'ється справді пласто-ве серце; шлях дружньої співпраці нас усіх. Нехай слово «друг» не буде мертвим звуком! Змагаймо до того, щоб були ми справжніми друзями, навіть ті, що зустрічаються вперше і пізнають себе тільки по пластовій лілєй. Нехай вона стане символом нашого довір'я до всіх, хто її носить!

Л. Х. «Лісова Мавка»

Відправа впорядників УПУ в Міттенвальді

В днях 22. до 28. лютого відбулася в Міттенвальді відправа впорядників УПУ. Відкрив її командант відправи сктм. Бережницький. Відкриваючи говорив про мету, про завдання, що стоять перед нами, як перед впорядниками юнаків.

Виклади відбувалися в привітній домівці пластової станиці в Міттенвальді. Домівка гарно прибранна й чистенька. Практичні заняття відбувалися в найближчій околиці табору.

Зараз же вибрали ми булаву. Бунчужним став розвідчик з Фрайману. Двох інших пластунів обрано писарем й господарським помічником.

* * *

Після гутірки інструктора Левицького про карти, компас, верстівки тощо, відбуваємо теренову вправу. Для легшого

Чи ти є вже членом кооперативи «Пласт»?

Чи Гурток і Куринь, якого ти є членом, є вже членом кооперативи «Пласт»?

Чи маєш всі пластові видання і пластові пам'яткові відзнаки?

Замовляй в кооперативі «ПЛАСТ», Висилкова Станиця, Авґсбург, Сомме-Касерне

опанування терену групу «С» поділено на дрібні частини по 2—3 пластунів. Прийшовши ще з двома друзями на місце, де ще перед хвилиною проходили юнаки з ворожої нам групи, я побачив ловецький місток, що був прикріплений до двох дерев на висоті яких 3 метрів над землею. Лишаємо лецетарські палиці, а самі виходимо по драбинці на гору і роздивляємося. Раптом неоподалік від нас затріщали гілки і ми побачили цілу ворожу групу «В», що йшла в напрямі до нас. Ми вважали вже себе пропашими, бо були певні, що «вороги» побачать залишені нами під деревом палиці і «повбивають» нас. Ми причаїлися на дереві. «Вороги» ж наші перейшли спокійно повз нас на віддалі яких 10 метрів, не завваживши ні нас, ні наших палиць. Ми були врятовані.

* * *

Світить чудово сонце. Довкруги іскриться сніг. Стою з лецатами на горбі й чекаю, поки «фрайманець» Юрко поправить в'язання при своїх дошках. Вкінці він готовий. Починаю З'їздити вниз. Вітер свище у вухах. Доїхавши до великого рова, завертаю й дивлюся, як з'їздить Юрко. Він іде, не зважаючи на ями. Не даром же казав мені, що такий з'їзд — це для нього «хліб з маслом». Наїздить на останню і найбільшу яму й у цьому моменті «дає сторчака» у сніг. Підходжу ближче і допомагаю йому встати. За хвилину — раді й веселі — входимо до пластової домівки, де починається саме гутірка Команданта УПУ.

* * *

На уложених рядами лавках сидять міттенвальдські пластуни і пластуни. Зпереду станиця старшина. Тут відбувається так звана «жива газетка», влаштована учасниками курсу для міттенвальдської станиці. Один з нас читає реферат про завдання впорядника. Далі переходимо до веселої частини. Лунають пісні, з-за дверей чутно голос спікера, що подає вісті з останньої хвилини. «Друг Пожар і Ко» виступають з веселим скечом. Гурток Бобрів проголошує свій поклик до пластунок і пластунів.

Програма вичерпана. На середину виступає учасник з Авґсбургу і від всіх учасників відправи дякує міттенвальдській станиці за допомогу у влаштуванні відправи і Командантові за його труд. Співаємо ще «Надобраніч» й відходимо на нічліг.

* * *

В дисциплінованих рядах стоять учасники відправи. Командант викликає кожного по черзі і вручає посвідки відбуття відправи. Прощаємося грімким «Скоб!»

Пл. уч. Орест Гаврилюк

Що і як читати?

«Книжка є наш перший приятель!» — так часто говорять. Цей вислів зробився вже й приказкою. Однак, вживаючи цієї приказки, треба доконче додавати завжди одне слово «добра», бо тільки добра книжка є наш приятель.

Добра книжка викликає в нас гарні почуття: ми хочемо стати кращими, хочемо бути добрими дітьми наших батьків, любити рідну країну й рідних людей і не шкодувати навіть життя для добра Батьківщини.

Добра книжка дає нам корисні знання, знайомить нас із високими проявами людського духа, показує людей в справжньому розумінні цього слова, ушляхетнює наші почуття й наші думки.

Треба пам'ятати, проте, що є сила книжок і шкідливих, що вихвалюють підлі й погані вчинки, недобрих людей, книжки, які гасять прагнення до всього високого, шляхетного.

Читати такі книжки — особливо замолоду, коли формується вдача й воля — це завдавати собі лиха, виробляти в собі низькі почуття, підсичувати егоїзм. Таке читання може загасити в людині все порядне й добре.

Крім книжок шкідливих є чимало й таких, що читання їх нічого не дає: ми витрачаємо тільки час, не дістаючи від читання будь-якої користі.

Тепер книжок так багато, що прочитати їх усіх ніяка людина протягом свого, навіть щонайдовшого життя — не може.

Звідси ясно, що читати треба далеко не все.

Кожен з українців повинен, насамперед, знати нашу святу віру, історію Рідного Краю, його географію, кращі твори наших письменників, великі твори світової літератури.

Без доброї поради «що читати» не обійдешся. Нашими дорадниками в цьому бувають часто люди мало обізнані з книжкою, наприклад наші однолітки-приятелі. Чи можна цілком здатися на них? Ні! Бо й вони в такому стані, як і ми. Вони можуть щонайбільше порекомендувати нам книжку, цікаву для них самих — і тільки.

Нашими дорадниками повинні бути, передусім, наші батьки, вчителі, бібліотекар, рецензії — друковані в журналах, часописах тощо.

Читати книжки треба в певній послідовності, бо на ту саму тему є наступніше, простіше написані книжки і є написані складніше. Є вузько фахові, які можуть бути нецікаві тим, що подають найменші подробиці, деталі, або можуть бути незрозумілими для нас. Уявимо, що ми хочемо змонтувати невеличкий радіоприймач і, бажаючи зробити його щонайкраще, візьмемо якийсь підручник для студентів-електриків. Звичайно він нам не допоможе, бо — призначений для майбутніх фахівців — цей підручник надто докладний і вимагає він спеціального знання, якого ми ще не маємо. Для нашої мети досить узяти якийсь популярно, приступно написаний підручник, за допомогою якого ми й зробимо собі радіоприймач.

Таких прикладів можна наводити багато. Вони говорять за те, що читати книжки треба в певній послідовності, переходячи від простіше, легше написаних до складніших, тяжчих.

Варто скласти за допомогою доброго порадника спис книжок, що їх маємо прочитати.

Під час читання виявлятиметься й наш нахил: зацікавить нас історія, чи географія, чи література, чи що інше. Це дуже важливо, бо допоможе нам обрати в майбутньому наш фах. За певним порядком треба читати теж і твори мистецької літератури, бо може трапитися таке, що не знаючи творів попередньої доби, літературного поступу, ми не зрозуміємо того чи іншого твору, читатимемо його не уважно й залишимося незадоволені. Деякі книжки треба час-до-часу перечитувати знову, бо в них з кожним разом можна знайти щось нове, цікаве.

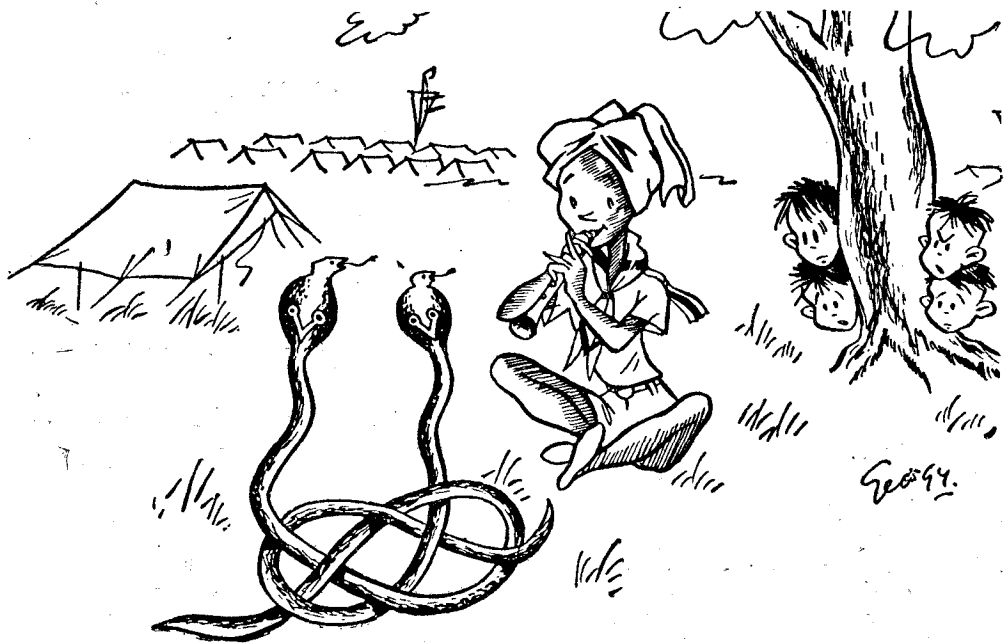
Не треба соромитися ніколи спитати пояснення, якщо потрапимо на незрозуміле місце, слова тощо. Добре мати напохваті словник чужих слів, тобто таких, що зайшли до нашої мови із чужих мов.

Дуже корисно робити виписки з читаного. Виписувати треба те, що особливо зацікавило нас. Для цього варто мати окремий зошит, в якому робити записи за такою, наприклад, формою: 1. автор книжки, 2. назва її, 3. місце й рік видання, 4. про що пишеться, 5. виписки особливо цікавих місць, 6. загальне враження від книжки.

Такі записи стануть нам у великій пригоді: вони навчать нас читати уважно, замислюватися над читаним — і можуть знадобитися нам часто в пізнішій нашій праці. Якщо треба, з таких записів можна пригадати зміст давно прочитаної книжки.

Дехто має дуже погану звичку: читаючи цікаву книжку, дивиться в кінець її, щоб швидше дізнатися, чим вона закінчується, що сталося з героями тощо. Робити цього ніяк не можна, бо довідавшись про закінчення, читаєш уже без потрібного зацікавлення мляво.

З ПЛАСТОВОГО ГУМОРУ

Під звуки пластової сопілки

Дописи й матеріали для Редакції «Молодого Життя» просимо надсилати на адресу Кооп «Пласт», Вайроїт, Леоп. Касерне (для «Мол. Життя»).

Замовляти і передплачувати можна тільки у ВИСИЛКОВІЙ СТАНЦІИ КООП. ПЛАСТ (Ярослав Андрухович)

АВІСБУРГ, Сомме-Касерне Бл. 1
Ціна окремого числа 2.— НМ

Трапляється й таке, що прочитавши кілька сторінок, читач залишає рекомендовану книжку, бо вона «нецікава». Так робити неправильно: почавши читати книжку, треба дочитати її до кінця, бо тільки тоді можна зробити вірний висновок — цікава ця книжка, чи ні.

Часто трапляється й таке, що захопившись цікавою книжкою, читач не відривається від неї, аж поки не прочитає всієї до кінця. Він захопився блискучою фабулою, розгортанням подій у книжці, вчинками героїв. Похвально, що він їсть і п'є над книжкою, забуваючи про всі інші справи, і читає, читає, читає... Це шкідливе і для здоров'я і мало що дає: спитайте такого про прочитане, він з захопленням говоритиме — «Дуже цікаво! незвичайно цікаво!», але докладніше ні про що розповісти не зможе.

Отже, читаймо свідомо, уважно, з певним вибором, не витрачаючи даремно часу. Тільки таке читання поширюватиме наш світогляд, даватиме нам потрібні знання й розумну розвагу. В. І.